

Tynset

God påske!

TEMA:

Folkehelse og samhandling

Informasjonsmagasin
fra Tynset kommune

Han har finger med innenfor det meste av hva som fysisk skal røre på seg i kommunen, idrettskonsulent og friluftsmann Stein Kaasin. Han er bosatt i Vingelen, og delvis i fjellstrøka innafor.

Idrettskonsulent er paraplytittelen. “Helsepotet” er kanskje et mer dekkende ord. Og folkehelse er et meget utvidet begrep i Kaasins vokabular. Han jobber for å bedre folkehelse og trygge lokalsamfunnet for alle aldersgrupper.

Det gjelder alt fra å dele ut strøsand til eldre til å bidra til og sikre skoleveien for barn og unge i Tynset gjennom prosjektet ”Barnetråkk”. Han jobber med å aktivisere barn og eldre. Skatehall, åpen hall, mekkehall er aktiviteter som Stein Kaasin har bidratt til gjennom Fysakprosjekter. Kreative tunger har døpt ham Hall-Stein.

Mekkehallen er videregående sine lokaler på Siva. Skatehallen er vinterstengt. Åpen hall i Tynsethallen er det derimot åpen hver fredag hele året. Intensjonen er å være ute på sommerstid med ball-lek og andre aktiviteter på Nytrømoen.

– Dette skal være uorganisert og lystbetont. Vi trenger å få tilbake den gamle løkkefotballen, sier Kaasin som også er barnetalsperson i Tynset kommune. Han brenner for at barn og unge på Tynset skal ha meningsfulle aktiviteter å fylle fritida med.

– Ungdom trenger møteplasser som kan dekke mange behov, hvor de kan få utfold sine interesser og hobbyer, eller bare være sammen, påpeker han.

Kaasin samarbeider tett med Frivilligsentralen om å utvikle aktiviteter for alle aldersgrupper.

En ”formiddags-gå-gruppe” som foreløpig bare består av damer, møtes hver torsdag for middag. Målet er å få til en gruppe på kveldstid også.

Vil ha ridehall i Nord-Østerdalen

– Gjennom FYSAK-trimmen på Glomtun er det mulighet for alle som vil svette seg gjennom rytmiske treningstokter til musikk. Dette er et nytt tilbud, og vi er på jakt etter noen som vil drive og organisere dette. Kursing vil bli gitt dersom treningslederne våre føler behov for dette, forteller Stein Kaasin som leende understreker at det ikke er han som er kursinstruktør.

– Min jobb er å jobbe for å være organisator og drive fram nye prosjekter.

Engasjert som Kaasin er mangler han aldri ideer. Han prøver imidlertid å lære seg begrensningens kunst i fare for å gå langt over stillingsandelen på 50 prosent. Nå sitter ”Hall-Stein” i en arbeidsgruppe som skal utrede nok et hallprosjekt.

– Vi jobber for å få etablert en ridehall for hestefolket i regionen. Folkehelseelmentet i dette prosjektet er viktig. Hest er et av satsingsområdene i regionen, og jeg er sikker på at vi kommer til å få en hall full av aktivitet det meste av døgnet. Det store spørsmålet er hvor i Nord-Østerdalen denne skal ligge.

Engasjement for grendehusene

Kasin er også opptatt av å få i gang aktiviteten i de 14 grendehusene i kommunen.

– Vi er i dialog med de som driver grendehusene hvorav de fleste sliter med dårlig økonomi, men det er moderne oppjusterte anlegg som står nærmest ubrukt. Hvordan kan disse få en renessanse som lokal sosial møteplass og økt aktivitet ved å bruke dem på en ny måte? Det er viktig at kommunen engasjerer seg, ikke minst i forhold til å gi moralsk støtte. Like viktig er det at lokalbefolkningen bruker grendehusene i ulike sammenhenger, ikke bare til juletefester, påpeker Kaasin.

Et annet hus som Kaasin har ivret for å fylle med aktivitet er Rambu. Forslag til ulike aktiviteter ligger på bordet, men det er ungdomsrådet som avgjør dette. Kommunen har imidlertid støttet fritidsklubben med utstyr til ungdomsdiskotek. Fem ungdommer er under opplæring som DJ.

– Dette har vært et sosialt møtested for ungdom og det skal det fortsatt være. Tolga og Os kommuner har ansatt fritidsklubblleder i en liten stilling som kan avle mer aktivitet og ekstern finansiering. Kanskje er dette en mulighet Tynset også kan tenke på for å få en kontinuerlig drift av fritidsklubben, håper Kaasin.

Hall-Stein Tynsets ”helsepotet”

PORTRETTE

Tekst og foto : Ingrid Eide

Informasjonsmagasin Tynset kommune
Nr. 1/2012, 6. årgang

Utgiver

Tynset kommune
2500 Tynset

Redaksjonen

Arild Einar Trøen (*rådmann og ansv. redaktør*)
Morten Oftan (*ass. rådmann*)
Bersven Salbu (*ordfører*)
Beate Hjertager (*kultursjef*)
Mary Anne Bakos (*helse- og omsorgssjef*)
Per John Valle (*teknisk sjef*)
Bent Kvisle (*utdanningsjef*)
Mariann Totlund (*enhetsleder landbruk og miljø*)
Inger Stubbsjøen (*leder for plan, bygg og geodata*)
Kari Skjulhaug (*avd.leder Servicetorget*)
Ingrid Eide (*fotograf og journalist*)

Kontakt

Telefon: 62 48 50 00
Epost: postmottak@tynset.kommune.no

Annonsering i informasjonsmagasinet

Organisasjoner og næringsliv kan annonsere i våre spalter. Ta kontakt for ytterligere informasjon og bistand med utforming av annonsemateriell.

Frist for innlevering av annonser til nr 2/2012

Freitag 25. mai 2012.

Kontakt vedrørende annonsering og priser

INGRAFO, 2540 Tolga
Telefon 62 11 71 99
Epost post@ingrafo.no

Foto 1. omslagsside

© Shutterstock

Grafisk utforming

© 2012 INGRAFO
www.ingrafo.no

Opplag

3.600

Trykk

Flisa Trykkeri AS

Earth Hour

Lørdag 31. mars

kl. 20.30 – 21.30

Verdens største klimakampanje!

Earth Hour er en verdensomspennende symbolsk markering. Alle med tilgang til en lysbryter har sjansen til å bidra. Kampanjen er et globalt og visuelt uttrykk for folks vilje og evne til å stå sammen mot klimaendringene.

Klimakampanjen Earth Hour arrangeres i år for fjerde gang i Norge. World Wide Fund for Nature (WWF) er initiativtaker og global arrangør av kampanjen som går jorden rundt og hjemme hos deg.

Over en milliard mennesker var med i Earth Hour i fjor. I Norge deltok 181 kommuner, 310 bedrifter, 183 organisasjoner og etater med en lang rekke kjente bygninger – og nesten to millioner nordmenn over 15 år. Sammen slukket vi mer enn seks millioner 40 watts lyspærer!

I år skal vi gjenta suksessen – og ikke minst skape oppmerksomhet om hva som kan gjøres for klimaet også resten av året. Earth Hour handler om mye mer enn å spare strøm i en time. Først og fremst handler kampanjen om å sende et symbolsk budskap om at mennesker verden over engasjerer seg for miljøet og er villige til å bidra til en felles klimadugnad.

Hvis også din kommune blir med på Earth Hour, bidrar den til å sette klima- og miljøsakene på dagsorden på en enkel måte. Utfordringer til alle går ut i disse dager. Før kampanjedatoen skal hele Norge være utfordret. La oss vise Norge og verden at vi kan!

En anledning til lokale initiativer

Norske kommuner og lokalsamfunn har en viktig rolle i arbeidet med å redusere klimautslippene og å utvikle det fornybarsamfunnet vi trenger. Mange gjør en stor innsats allerede, men potensialet er enda større: Vi håper Earth Hour kan bli en god anledning for kommunen til å vise sitt klimaengasjement.

Årets offisielle Earth Hour-film, mer informasjon og materiell finnes på WWFs Earth Hour-blogg og kampanjeportal www.earthhour.no.

Se også informasjon på www.wwf.no og www.facebook.com/WWFNorge.

Ordførerens side

Alle er normale og ingen er normale!

” I utgangspunktet er alle mennesker like mye verdt, og verdien 1 kan settes på hver enkelt person. ”

I vårt samfunn opereres det med et stadig smalere normalitetsbegrep, og det kan virke som om færre av oss oppfyller disse kravene. Vi bør slåss for å vide ut denne A4-boksen, slik at vi ikke skaper kunstige skiller mellom de såkalte normale og de som faller utenfor. Å inkludere alle er viktig i så måte, og det bør vi bestrebe oss på i vår kommune.

I utgangspunktet er alle mennesker like mye verdt, og verdien 1 kan settes på hver enkelt person. Uansett hvor du er i livet og uavhengig av såkalt funksjonsfriskhet, religion eller livssyn, arbeidsfør eller ikke, så skal vi behandle alle mennesker likt fordi vi alle har samme verdi. En kan få inntrykk av at for å være lykkelig og leve et godt liv, må en oppfylle de overfladiske kravene som ofte gjenspeiles i reklamens menneskesyn. Dette har ingen rot i virkeligheten, og brukes for å få oss til å føle oss ufullkomne eller påpeke mangler i våre liv, slik at vi må tilegne oss noe eller gjøre noe, for i neste omgang å bli lykkelige. Men har vi egentlig blitt noe lykkeligere av økt velstand? Lite tyder på det. Snarere tvert imot kan det se ut som om det skapes et tomrom i menneskers liv av for stor velstand, og vi blir fremmedgjort fra våre egne liv, og søken etter mening med livet blir enda mer påtrengende. Går det an å

bli mett flere ganger oppå hverandre? Kommer en fortere fra A til B dersom en har flere biler? Sitter en bedre dersom en har flere sofaer etter hverandre? Svaret er vel egentlig gitt på forhånd, sjøl om vi alle kjenner lysten til å anskaffe enda flere ting, som vi ikke nødvendigvis har behov for eller som vi vet ikke gjør oss lykkeligere. Det er viktig å sette seg ned og grunne på hva som virkelig gir mening og gir oss et godt liv, og ikke la andre definere hva som er lykke og vellykkethet for en sjøl. Som oftest vil en da komme til svaret at det som virkelig betyr noe er at noen bryr seg og er glad i en, og at en sjøl bryr seg om og er glad i andre mennesker. Vi må ta tilbake definisjonsmakten over hva som er viktig her i livet, og indirekte også hvem som skal kunne si hva som er normalt eller ikke for mennesker. På den måten kan vi inkludere alle i vårt fellesskap.

Det har aldri vært flere innbyggere i Tynset kommune, og flere skal det bli. Målet om 6000 innbyggere innen 2020 er mer enn realistisk innen rekkevidde. Store prosjekter er i gang, med bygging av ny videregående skole og arkivbygg, samt stor satsing i næringsliv, og bygging av leiligheter og boliger i hele kommunen. Vi har plass nok til alle, enten de ønsker å bo sentrumsnært, på Kvikne,

Foto : Ingrid Eide

i Brydalen, Tyllidalen, Fåset, Auma eller Telneset, eller andre steder i kommunen. La oss ta imot og inkludere alle, både eksisterende og nye innbyggere på en god måte. Likeså møte med positivitet de som har vilje til å satse, også på utradisjonelle områder og måter. Det gjør vi blant annet ved å akseptere og dyrke frem holdninger om at alle mennesker er like mye verdt, og at mangfold er noe vi setter pris på. La regelen for oss alle være at alle er normale og ingen er normale, og det er rom for absolutt alle hos oss. Romslighet bør være vårt kjennetegn!

Ha en god vår!

*Med de beste hilsener
Bersvend Salbu
Ordfører*

Samhandlingsreform og folkehelsearbeid

Helse skapes ikke i helsetjenesten, men blir til der folk bor, arbeider, elsker og leker!

Tekst: Helse- og omsorgssjef Mary Anne Bakos

Samhandlingsreformen trådte i kraft fra årsskiftet. Med dette fikk vi to nye lover, folkehelseloven og helse- og omsorgstjenesteloven, som styrker det generelle folkehelse- og forebyggingsfokus.

Dette fordi det totale presset på helsevesenet generelt er så stort at det på sikt ikke vil være bærekraftig nok til å takle kompleksiteten i sykdomsutvikling, ei heller den kommende dreining i befolkningens alderssammensetning, det blir flere eldre.

De lovpålagte oppgaver har blitt mer omfattende og forpliktende for kommunen. Den nye folkehelseloven skal sikre at kommunen setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet på en forsvarlig måte. Dette skal være et langsiktig og systematisk arbeid med mål om et mye tydeligere fokus på folkehelsearbeid og forebygging i stedet for reparering.

Derfor er folkehelseansvaret løftet fra kommunens helsetjeneste til kommunen som sådan, og prinsippet om å fremme folkehelse i alle sektorer ("helse i alt vi gjør") gjelder. Et annet viktig prinsipp i statens folkehelsesatsing er utjevning av sosiale helseforskjeller. Dette er systematiske helseforskjeller som kan ha sitt utspring i sosiale, økonomiske, geografiske og etniske forhold. Forskning viser at de sosiale helseforskjellene i Norge øker.

Tynset kommune vil sikre det forpliktende folkehelsearbeidet ved at det tas inn i arbeidet med rullering av kommuneplanen og derigjennom sette fokus på helsefremmende tiltak i alle kommunens virksomheter.

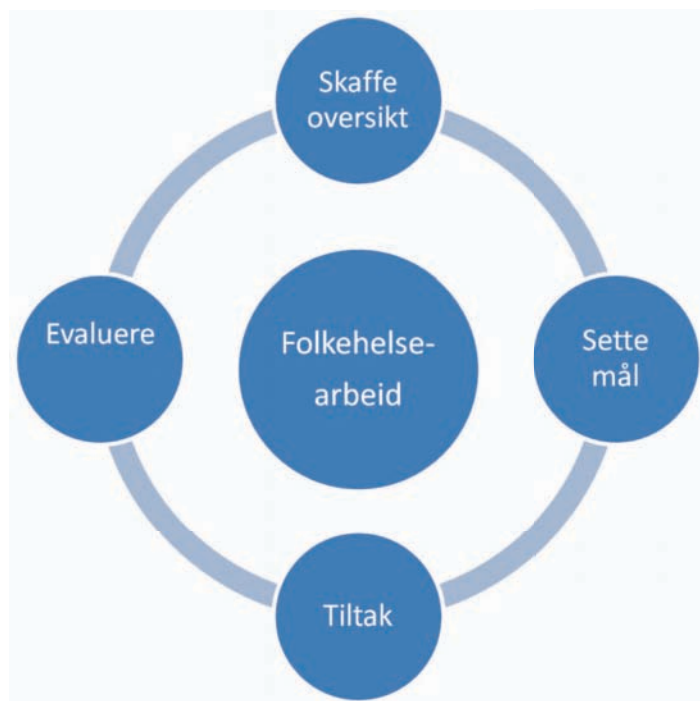
Hva er folkehelse og hva er folkehelsearbeid?

God helse kjennetegnes ikke bare ved fravær av sykdom, men også fysisk, psykisk og sosialt velvære. En mer folkelig forståelse av helse knyttes ofte opp mot begreper som sunnhet, friskhet, velvære og trivsel. Man kan være syk i medisinsk forstand, men likevel trives, mestre livet og oppfatte at helsa er god både med de helseutfordringer og krav livet gir.

Folkehelsearbeid og forebyggende arbeid har mye til felles, forskjellen kan forenklet beskrives ved at folkehelsearbeid er tiltak som retter seg mot hele eller deler av samfunnet mens forebyggende arbeid i større grad er rettet mot det enkelte individ.

Folkehelsearbeidet skal gjenspeiles i kommunens totale innsats for å påvirke det som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og fysisk sykdom, skade eller lidelse, eller beskytter mot helsetrusler. Folkehelsearbeidet skal bidra til å fremme fellesskap, trygghet, inkludering og deltakelse.

Loven setter krav om at folkehelsearbeidet skal foregå på en systematisk måte og angir en arbeidsform for hvordan dette skal foregå i kommunen. Arbeidet kan illustreres som i figuren under.

Status og veien videre

Det bedrives i dag mye og godt folkehelsearbeid i Tynset kommune, dette skjer både gjennom kommunens virksomheter, men også gjennom et omfattende arbeid i lag, foreninger og frivillig innsats. Tynset frivilligsentral bør nevnes som en sentral samarbeidsaktør.

Det kan nevnes at kommunen i flere år har hatt egen folkehelsekoordinator og folkehelsegruppe som har hatt fokus på lavterskeltilbud spesielt for gruppen barn og unge (se egen omtale). Dette er bant annet aktiviteter som åpen hall, skatehall, treningskontaktkurs og mekkehall. Aktiviteter mer rettet mot voksne og eldre i samarbeid med Frivilligsentralen er GÅIGANG-gruppe, utkjøring av mat og strøsand. For fullstendig oversikt se kommunens hjemmesider.

Helsestasjon, skolehelsetjenesten og legekantoret har en sentral rolle i det generelle folkehelsearbeidet. Dette er enheter som kommer i

tidlig kontakt med barn, ungdom og foresatte og har således en unik mulighet gjennom råd, veiledning og oppfølging og påvirke levevaner i positiv retning.

I skolen fremmes folkehelse blant annet gjennom fokus på positivt skolemiljø, fysisk aktivitet, ernæring og prosjekter som NY GIV (se egen omtale).

På plan og teknisk ivaretas folkehelseperspektivet gjennom eksempelvis planlegging av ute- og lekeområder i boligfelt, gang- og sykkelveier, turstier etc.

Frisklivsentral

Det videre folkehelsearbeidet i Tynset kommune vil ha fokus på å skaffe en helhetlig oversikt over kommunens helsetilstand. Mye vet vi, men vi vil også benytte informasjon som er tilgjengelig i ny kommunehelseprofil og andre helsestatistikker. Videre blir det viktig å samarbeide tverrfaglig om målsettinger og tiltak som skal prioriteres i perioden.

Tynset har allerede et mål om å etablere en Frisklivsentral. Dette jobber vi med å få realisert. En Frisklivsentral vil være et kommunalt kompetansesenter for veiledning og oppfølging innenfor områdene fysisk aktivitet, psykisk helse, kosthold, tobakk og rus. Sentralen kan i tillegg fungere som en ressurs og et tilgjengelig kontaktpunkt for andre helsefremmende tiltak i kommunen. Sentralen vil også kunne ivareta samhandlingen mellom kommunens etater, sjukehus og frivillig sektor når det gjelder folkehelse- og forebyggende arbeid.

Som leser og innbygger i Tynset kommune vil du antagelig ha en formening om at dette enten høres banalt logisk ut eller at det fremstår som komplisert, sammensatt og byråkratisk. Begge deler vil nok være riktige oppfatninger. Vi gjør mye bra, men det gjenstår et arbeid på å strukturere dette samt iverksette tiltak på områder hvor vi er sårbare.

Eget ansvar

Det er avslutningsvis viktig å understreke at hver enkelt av oss i utgangspunktet har ansvar for egen helse. Dette ivaretar vi enklest ved å ha noenlunde fornuftige levevaner. Kommunens hovedansvar er å legge til rette for at det skal være enkelt å kunne velge riktig sett i et folkehelseperspektiv.

Lokalt engasjement og gode møteplasser er en viktig del av folkehelsearbeidet. Frivillige organisasjoner, lag og foreninger er meget gode bidragsytere i folkehelsearbeidet spesielt i forhold til fysisk aktivitet, trivsel og velvære.

Prosjektet "Sommerjobb for ungdom" er igangsatt av NAV-kontorene i Fjellregionen som ønsker en felles satsing for at ungdom i alderen 15-18 år skal kunne komme inn på arbeidsmarkedet.

Tekst: Ingrid Eide
Illustrasjonsfoto: © Shutterstock

NAV-kontorene i Fjellregionen ønsker en felles satsing primært for de som avslutter 9. og 10. skoleår. Det er generelt vanskelig for ungdom å komme inn på arbeidsmarkedet. Mange mangler både nettverk og arbeidserfaring for å være attraktive arbeidstakere for næringslivet og offentlig sektor.

– Vår erfaring tilsier at mange ungdommer trenger et tilbud som gir dem arbeidserfaring og kjennskap til arbeidslivets spilleregler. Dette vil i neste omgang være nyttig når de skal søke ordinære jobber, sier NAV- leder på Tynset Hanna S. Tollan. Gjennom "sommerjobb for ungdom" vil de få ansvar og oppgaver på lik linje med andre ansatte, men de skal ikke erstatte ordinær bemanning. Målgruppen kan utvides dersom det er økonomisk rom for det.

NAV-kontorene i Fjellregionen mener at fellesprosjektet "sommerjobb for ungdom i Fjellregionen" vil være et viktig og riktig virkemiddel for å imøtekomme satsingsområder på ungdom både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Andelen unge som er, og har vært, uten arbeid over tid er for høy. Det blir i følge Tollan, viktig å målrette tiltakene overfor ungdommen slik at de får relevant erfaring som kvalifiserer til utdanning og arbeid og kunnskap om arbeidstagers rettigheter og plikter.

Foruten dette vil også prosjektet gi ungdom mulighet til å bli bedre kjent i egen kommune. Dette kan på sikt stimulere til at den enkelte ønsker å bo og jobbe i Fjellregionen.

Ungdom i målgruppen gis tilbud om sommerjobb i 3 uker og bidrar til å få utført samfunnstjenlige oppgaver i kommunen som kan være til allmenn glede og nytte. Utlysningen skjer i begynnelsen av mai gjennom lokal presse og kommunenes hjemmesider. Ungdommene tilsettes etter ordinær søkerunde i sine respektive hjemkommuner. Den enkelte kommune organiserer selv utlysning, tilsetting og oppfølging av ungdom i egen kommune. Hver kommune nedsetter et kommunalt tilsettingsutvalg. Hver kommune kan gi jobbtilbud til 15 ungdommer i løpet av sommeren.

Prosjektet gjelder for 2012. Det evalueres høsten 2012, og eventuell videreføring vurderes da for 2013. Prosjektet har søkt Alvdal, Tynset, Tolga, Os og Rendalen om midler til sommerjobbprosjektet.

– Hver deltagende kommune må bidra med en egenandel som er en forutsetning for å kunne tilby nevnte antall sommerjobber i hver kommune, opplyser Hanna S. Tollan.

Fjellhelse – på samme lag

Olov Grøtting er ansatt som koordinator i Fjellhelseprosjektet. Samhandlingsreformen som trådte i kraft 1. januar er i støpeskjeen i Fjellregionen, og Grøttings oppgave er å få miljøer i regionen til å samhandle om helsetjenester.

Tekst og foto: Ingrid Eide

Fjellregionens nye helsestrategi skal legge grunnlaget for et mest mulig likeverdig, samordnet og helhetlig tilbud innenfor forebygging og behandling. Målet er det sømløse helsesystemet hvor pasienten skal slippe å falle mellom to stoler i overgang mellom kommuner og spesialisthelsetjenester eller måtte lete seg fram i systemet selv. Det skal legges til rette for det «beste effektive omsorgsnivå for pasienten» hvor pasienten møter en helhetlig helsetjeneste der alle aktører er godt kjent med sitt eget og samarbeidspartners ansvarsområder.

Til grunn for reformen ligger en tanke om at kommunene er best egnet til å tilrettelegge for et helhetlig helsetilbud for pasienten.

– Dette er en tillitserklæring til kommunene, mener Grøtting.

Fjellregionen i startgropa

Utfordringene er mange; kort sagt skal kommunen gjøre mer forebygging, behandling og oppfølging uten foreløpig å ha fått overført konkrete oppgaver fra spesialisthelsetjenesten og uten at finansieringen er avklart.

Mange nivåer skal snakke sammen. Det gjelder både kommunene imellom, kommuner og helsetjeneste, internt i kommunen og internt i spesialisthelsetjenesten.

– Men visjonen for arbeidet er at vi skal jobbe på samme lag om felles løsninger til

pasientens og brukernes beste, poengterer Grøtting.

Når det fra sentralt hold er signalisert en omfordeling av ansvar og oppgaver innenfor helsesektoren, vil det være viktig for alle aktører at ansvar og myndighet er fordelt på en slik måte at det er tydelig hvem som gjør hva. Viktige rolleavklaringer må til og forholdet mellom de to spesialistregionene helse Midt-Norge og Helse Sør-Øst skal være preget av samarbeid, ikke konkurranse.

Konkrete tiltak skal gi resultater

– Nå er det viktig å få opp konkrete tiltak som gir resultater, understreker Grøtting. Å få Fjellhelseprosjektet forankret i kommunene er viktig for å oppnå de ønskede resultatene.

Viktige tiltak er felles legevakt og felles kommunelege 1. Det vil styrke samarbeidet i regionen mener Grøtting. Viktig er det også å få på plass et intermediaertilbud.

Da nye ansvarsområder tillegges kommunene er det vesentlig at riktig kompetanse finnes der hvor oppgavene legges. Desentralisert høyskoletilbud vil bli realiserte i forlengelse av reformen.

Grøtting understreker at kompetanseheving på ulike nivåer i kommunene er nødvendig. Samspillet mellom kommunens tjenester og kompetanseutveksling må bli enda bedre. Samtidig må det interkommunale

samarbeidet og samarbeid mellom sykehus og kommuner utvikles ytterligere.

Forebygging

Reformen vektlegger forebyggende arbeid. Mye av det konkrete arbeidet vil skje ute i den enkelte kommune og det er viktig å få i gang felles tiltak og at kommunene blir gode på å utveksle både erfaringer og kompetanse. Eksempel på dette er samarbeid om egne kreftsykepleiere ute i kommunene. Et annet eksempel er Os kommune som i flere år har hatt et system på å dele ut strøsand til eldre. Dette har ført til langt færre lårhalsbrudd og andre bruddskader blant eldre.

– Regionen består av små kommuner og samarbeid blir viktig på alle nivåer. Vesentlig er det å innlemme frivillige lag og organisasjoner som gjør mye godt forebyggende arbeid og bidrar til god livskvalitet for mange. Kommuner som blir gode på lavterskel aktivitet er vinnere av denne reformen på sikt, spår Grøtting.

Viderefører interkommunalt russamarbeid

Tolga, Os og Tynset kommuner viderefører det interkommunale russamarbeidet i et såkalt lavterskeltilbud hvor innsatsområdene spisses mot ungdom mellom 18 og 30 år.

Tekst: Ingrid Eide
Illustrasjonsfoto: © Shutterstock

– Gjennom arbeidet i tillitspersonprosjektet som startet opp sommeren 2009, fikk vi mulighet til å nå brukere med psykiske problemer og rusproblemer på en annen og bedre måte enn tidligere. Via prosjektet ble det avdekket til dels store utfordringer som kommunens hjelpeapparat må ta hånd om på en bedre måte, forteller Ingeborg Heggem, avdelingsleder i psykiatritjenesten og leder for rusprosjektet. Særlig gjelder dette tilbud til ungdom mellom 18 og 30 år, som kan være uten inntekt, uten skoletilbud, liten eller ingen jobberfaring, rusmisbruk og psykiske problemer. Dette er i følge Heggem en gruppe som det erfaringsmessig kan være vanskelig å nå gjennom kommunenes vanlige opplegg og tiltak via NAV og Meskano.

Tor Arne Røe og Einar Graven er prosjektmedarbeidere i det nye lavterskel tilbudet som skal motivere ungdom til en mer aktiv hverdag, både gjennom arbeid og studier. Ungdom blir tilbudt arbeidstrening enkeltvis eller i gruppe ledet av en voksenperson, samtaler og veiledning.

Prosjektmedarbeider kan være en døråpner til resten av hjelpeapparatet ved behov.

Målet er å redusere rusbruken, og med det øke livskvalitet og motivasjon til å få en mer aktiv hverdag. Denne brukergruppa møter ikke til avtaler på våre kontorer, men har like fullt et krav på et verdig og meningsfullt tilbud fra vår tjeneste. Derfor må vi møte dem der de er, både når det gjelder motivasjon og forutsetninger, og det forutsetter at vi har folk som er mobile og oppsøkende. Mange trenger denne ekstra oppfølgingen i utfordrende perioder i livet for ikke å utvikle alvorlige psykiske eller rusrelaterte problemer.

Prosjektmedarbeidere jobber tett sammen med NAV og bredt tverrfaglig i Tynset, Tolga og Os kommuner. Prosjektarbeiderne er primært arbeidsledere de timene i uka hvor det legges opp til arbeidspraksis. Dette innebærer alt fra vekking, henting, kjøring, veiledning og ledelse i de konkrete arbeidsoppgavene. Medarbeiderne er aktive i å oppsøke mulige arbeidsgivere for å rekruttere mulige og varierte arbeidspraksisplasser. De følger opp

deltagerne ved å være mest mulig fysisk til stede på de enkelte arbeidsplasser, og har tett dialog med eventuell arbeidsgivere og kolleger.

– Vi skal bidra til at hverdagen blir enklere, og meningsfylt. Arbeid ja, men viktig er også samtalen i arbeidet vårt påpeker Einar Graven. Det kan når vi gjør helt hverdagslige ting sammen, arbeider som vi gjør nå med oppussingsprosjekt eller drar på tur i skogen.

Prosjektmedarbeiderne er ansatt for et år med mulighet til forlengelse.

– Det er en utfordring at denne type stillinger er finansiert med prosjektmidler. Dette fører til at hjelperne kommer og går, og det er uheldig for denne brukergruppa som fra før kan streve med relasjonsskader. Vårt håp er at det interkommunale russamarbeidet får en fast stilling som sikrer brukerne kontinuitet, stabilitet og forutsigbarhet, påpeker leder for rusprosjektet, Ingeborg Heggem.

Har du spørsmål om tilbudet, kan du kontakte avdelingsleder Ingeborg Heggem på telefon 414 57 263.

HALLO TYNSET!

HAR NOEN LYST PÅ ET
AKTIVITETSSANLEGG?

DERE KAN FÅ
PENGER TIL SLIKT 😊

NÅ ER DET DIN TUR

I NORGE 2010 BLE DET GITT
STØTTE PÅ 750 MILLIONER
TIL AKTIVITETSSANLEGG.
PENGENE ER OVERSKUDD FRA
NORSK TIPPING.

LAG I TYNSET HAR FÅTT
FINANSIERT MANGE FLOTTE
ANLEGG MED SLIKE PENGER.

MEN VI VIL BYGGE MER!

HVEM KAN SØKE

TILSKUDD TIL ANLEGG FOR
IDRETT/FYSISK AKTIVITET?

STIFTELSE DNT
KOMMUNE NJFF IDRETTSKLAG
FRIVILLIGE SKYTTERVESEN
NORGES BILSPORTFORBUND
ANDRE SAMMENSLUTNINGER,
SOM FOR EKS. BORETTSLAG
OG VELFORENINGER.

TYNSET KOMMUNE

YTER BISTAND TIL PLANLEGGING
OG SØKNADSSKRIVNING.

HAR DU EN IDE, TA KONTAKT MED
IDRETTSKONSULENTEN
PÅ TLF 456 61 688 ELLER

stein.kaasin@tynset.kommune.no

INGEN IDE ER FOR LITEN,
OG INGEN FOR STOR!

DET KAN SØKES PÅ TRE TYPER ANLEGG:

ORDINÆRE ANLEGG:
TILSKUDD 1/3 AV
KOSTNADSOVERSLAG
MAX STØTTE KR. 700 000.-
SØKNADSRIST 1.10.

NÆRMILJØANLEGG:
TILSKUDD 1/2 AV
KOSTNADSOVERSLAG
MAX STØTTE KR. 200 000.-
SØKNADSRIST 1.10.

FORENKLET NÆRMILJØANLEGG:
TILSKUDD 1/2
AV KOSTNADSOVERSLAG
MAX STØTTE KR. 40 000.-
KAN SØKES HELE ÅRET.
KORT BEHANDLINGSTID.

EKSEMPLER:

ALLE TYPER IDRETTSANLEGG,
OG REHABILITERING AV DISSE.
ALPIN. SKIHEIS/TREKK. SNOWBOARD.
FREESTYLE. LANGRENN. HOPP.
SKIORIENTERING. GOLF. MOTORSPORT.
KUNSTIS. SVØMMEHALL. LANGRENN.
SKISKYTING. TURSTIER. SKILØYPER.
MERKING OG SKILTING. SKYTEANLEGG.
IDRETTSHUS. KLUBBHUUS. LAGER.
GARDEROBER. FLOMLYS. LEKEPARK.
FLERBRUKSHALL. TENNIS. TURN.
FRIDRETT. FOTBALL. SKØYTER.
STYRKETRENING. RIDEHALL. STALLER.
RIDESTIER. LUFTSPORT. MODELLFLY.
KLATREVEGG. HÅNDBALL. GAPAHUK.
KUNSTGRESS. DAGSTURHYTTER.
SANITÆRANLEGG. O-KART. TURKART.
FLERBRUKSOMRÅDER (MED EKS.
BALLSPILL, HOPP, LØP, KAST. TURN..)
SKILEK. SKATEBOARD. SMÅ HOPPBAKKER
BULDRIVEGG. BALLVEGG. BALLBINGE.
STREETBASKET LEKEPARK KLATREJUNGEL
BMX/OFFROAD/TRICK/FERDIGHETSLØYPE
KUNSTISFLATE. NÆRMILJØKART.
VANNINGSANLEGG/FLATER FOR
ISLEGGING. SANDVOLLEYBALL.
FASTE BORDTENNISBORD. MINIMÅLBUR.
LYSANLEGG I ELDERE ANLEGG.
SMÅ GOLFANLEGG. NETTSTATIV.
OG MYE MERE.

Rådmannens side

Om produktivitet i symfoniorkestre

Foto : Ingrid Eide

Hvorfor får noen kommuner til det meste, mens andre alltid har problemer? Det er i alle fall *ikke* pengene som avgjør resultatet.

For 50 år siden kostet en bil minst to årslønner for en gjennomsnittlig lønsmottager. I dag får han en mye bedre bil for knapt en halv årslønn. Denne firedoblingen i produktivitet og reallønn skyldes først og fremst flere og bedre maskiner. De siste 100 årene har andelen av arbeidsstyrken sysselsatt i landbruk og industri falt uten at varetilbudet har gått ned i tjenesteproduksjon økt. Nå produserer en gjennomsnittlig arbeider mye mer enn før, og inntekten per sysselsatt øker. Eksempelvis var det i tidligere tider et sagbruk i hver avkrok. Nå er det kun noen få igjen og samlet produserer de mer enn det innenlandske markedet klarer å ta unna. På våre kanter finnes det sagbruk som skjærer over 100 000 m³ i året med en arbeidsstokk på mindre enn førti. Økt effektivitet og produktivitet gir grunnlag for at de som arbeider der kan ta ut en høyere andel av verdiskapningen, med andre ord høyere lønn til hver enkelt arbeider.

Når inntektene øker, går også etterspørselen etter tjenester opp. Veksten i etterspørsel etter tjenester er faktisk høyere enn veksten i inntekter. Folk ønsker derfor å bruke en økende prosent av inntekten sin på tjenester etter hvert som de blir rikere. Men tjenesteproduksjon er mye vanskeligere å mekanisere enn vareproduksjon.

Lønningene i alle sektorer, uavhengig av deres produktivitet, tenderer til å øke i takt med den generelle produktivitsveksten i samfunnet. Det har for eksempel ikke vært produktivitsvekst i symfoniorkestrene i løpet av de siste hundre årene. Likevel må dagens

generelle lønnsnivå betales til musikerne. Betaler orkesteret mindre, ville det stå uten utøvere. Den generelle produktivitsveksten i samfunnet gjør derfor slike arbeidsintensive virksomheter relativt dyrere for hvert år.

Dette er avgjørende for forholdet mellom offentlig og privat virksomhet. Det private har et mye større innslag av vareproduksjon enn det offentlige. Mens privat vareproduksjon er å sammenligne med en vedvarende teknologisk revolusjon av mekanisering og robotisering, er offentlig tjenesteproduksjon mer å sammenligne med et stort symfoniorkester med dyktige utøvere av ulike profesjoner som vanskelig kan mekaniseres. Produksjon av varer kan settes bort til lavkostland. Å drive barnehager eller sykehjem kan vanskelig flagges ut til Kina. Så kommunen må enten speile det generelle lønnsnivået eller leve med at arbeidsstokken heller vil foretrekke trelastindustrien eller annen industriproduksjon med høyere lønnsnivå.

Offentlig virksomhet fremstår derfor som stadig mer kostbar sammenlignet med privat virksomhet. Produktivitsveksten i tjenesteproduksjon vil forbli lav enten den foregår i offentlig eller i privat regi. Det vil være tilnærmet samme forhold mellom antall elever og antall lærere uavhengig av skolen er offentlig eller privat. Hvis vi antar at lønnsutgifter utgjør 90 % av kostnadene ved å drive en skole blir det ikke så mye igjen å effektivisere på.

Kostnadsveksten kommer heller ikke av mangel på incitament eller innsats i stat og kommune. Den kommer fordi det private og

det offentlige produserer forskjellige ting. Offentlig tjenesteproduksjon omfatter blant annet skole, omsorg, helse, høyere utdanning og sosialforsikring. Fem prosent økonomisk vekst i nasjonalinntekten gir normalt mer enn fem prosents økning i etterspørselen etter disse tjenestene.

For 50 år siden innebar femti prosent skatt at vi årlig måtte overføre en inntekt til staten som tilsvarte det en kvart bil kostet. I dag innebærer den samme skattesatsen at vi må overføre en inntekt til staten som tilsvarte en hel bil. Oppofringene ved skattlegging blir tilsynelatende større fordi vi er rikere. Slagord om at vi må skape og ikke skatte, mister hele poenget. Det er nettopp det å skape økt produktivitet i privat vareproduksjon som er den umiddelbare grunnen både til inntektsveksten i samfunnet og til at nødvendig offentlig virksomhet fremstår som relativt mer kostbar over tid.

Vi hører stadig politiske uttalelser som innebærer at vi skal produsere mer aluminium for å ha råd til flere sykepleiere. Dette er en falsk bevissthet om at voksende rikdom forhindrer oss fra å finansiere det vi helst vil ha. Det utgjør produktivitetens paradoks.

Arild Einar Trøen
Rådmann

GÅIGANG-gruppa på Frivilligsentralen

Tekst og foto: Ingrid Eide

Torsdag er gådag på Frivilligsentralen. Uansett vær og føreforhold møtes et titalls kvinner på klokka 11 for en times gåtur. Da har et par tre damer allerede vært i sving for å lage dagens lunsj som nytes i fellesskap etter turen. Her er kaffe og kaker byttet mot store salatboller!

– Mange av oss bor alene, og denne dagen i uka med sosialt fellesskap og ikke minst et felles, trivelig måltid vil vi ikke gå glipp av, sier dagens dugnadsgjeng med kjøkkenknivene. En slik felles tur gir ekstra motivasjon til å komme seg ut i skog og mark også på egenhånd.

De spreke damene etterlyser imidlertid flere menn i gågruppa. De som ikke blir skremt av en viss kvinnedominans kan møte opp på Frivilligsentralen torsdager klokka 11.

– Her er alle hjertelig velkommen understreker Gudrun Bakken ved Frivilligsentralen.

Folkehelsegruppa

Folkehelsegruppas oppgave er å være en pådriver innen folkehelse og forebyggende helsearbeid.

Tekst: Åse Ingeborg Borgos

Faste medlemmer i gruppa er folkehelsekoordinator Stein Kaasin, ledende helsesøster Elfrid Skjæret, fysioterapeut Sissel Bolstad og kommuneoverlege Åse Ingeborg Borgos. Andre samarbeidspartnere – som for eksempel frivillige organisasjoner, tannhelsetjeneste, skole, teknisk sektor og andre blir invitert med i enkeltsaker.

Fra 1. januar 2012 trådte den nye Folkehelseloven i kraft. Loven pålegger kommunene å tenke "forebyggende helse innen alle felt". Folkehelsegruppa skal være en pådriver for at dette skjer. Ved kartlegging og kjennskap til lokale forhold, skal vi være med og stimulere til nye eller støtte opp under eksisterende tiltak som er med og fremmer god folkehelse. Eksempler på slike tiltak er aktivitetstilbud for ungdom (åpen hall, mekke-hall, skating), gågruppe i regi av Frivilligsentralen, trimkasser, fokus på trafikksikkerhetstiltak, sikkerhet og skadeforebygging for alle aldre – fra informasjon til småbarnsforeldre til utdeling av strøsand.

Tiltakene er ikke ment å være konkurrerende aktiviteter til for eksempel idrettslag eller treningssentre. Målet er at så mange som mulig skal kunne finne eller få mulighet til aktiviteter og tilbud om fysisk trening som passer for den enkeltes livssituasjon.

SOMMERÅPNE TYNSETBARNEHAGER

Etter å ha vært stengt 3 uker forrige sommer, har Tynsetbarnehagene igjen barnehagetilbud hele sommeren 2012. Det vil som tidligere år, bli gjort en vurdering om eventuell sammenslåing av barnehager deler av sommeren. Endelig organisering vil være klar ca 15. mai etter at vi har fått oversikt over barnas ferieønsker og laget bemanningsplan ut fra det.

Foto: Ingrid Eide

PILEGRIMSVANDRING til olsokfeiring i Trondheim

I år har Olavsfestdagene i Trondheim 50-årsfeiring. Det planlegges egne vandringer langs Østerdalsleden i flere av østerdalskommunene. Alle leder fram mot Rødde Folkehøgskole i Melhus. Derfra går vi i en stor flokk sammen inn til olsokfeiringen i Nidaros, lørdag 28. juli og får mulighet til å slå følge med pilegrimer fra andre pilegrimsveier mot Olavsvaka i Nidarosdomen. Det er i år 50 års jubileum for Olavsfestdagene og derfor mye spennende program for dem som vil ha noen feriedager i byen. I Tynset og Tolga planlegger vi følgende arrangement:

Torsdag 26. juli kl. 9.00: Felles vandring fra Vingelen med oppmøte ved Vingelen kirke- og skolemuseum. Vi går til Tynset langs pilegrimsleden/gamle allmannavei. Her blir det mulighet for felles måltid, kveldsgudstjeneste og overnatting.

Fredag 27. juli kl. 9.00: Felles vandring fra Tynset til Tyllidalen langs pilegrimsveien. I Tyllidalen blir det felles måltid før vi får med oss årets Olsokspel som er en ny utgave av "Bak lengste mil". Mulighet til overnatting i Tyllidalen.

Lørdag 28. juli kl. 8.00: Felles buss fra Tyllidalen via Tynset til fellesvandring fra Tiller kirke, inn til olsokfeiringen i Nidaros.

Det blir innlagt kulturelle innslag og matpauser i vandringerne. Det er mulighet for å delta på deler eller hele programmet. Påmelding for den som ønsker skyss, overnatting, mat innen 23. april til Beate Hjertager ved kulturkontoret (tlf. 62 48 50 00) eller Marianne Konow ved kirkekontoret (tlf. 62 48 55 60, mobil 482 34 802).

Den som vil kan også henge seg på "Bilgrimvandring" (buss fra Lia gård via Rendalen) som går forbi Tynset fredag 27. juli ca kl 11.15. Da får dere med dere stopp i Vingelen og på Røros før ankomst Rødde Folkehøgskole på ettermiddagen. Der blir det felles mat og overnatting før fellesvandringen på lørdag. Mer detaljert program fåes ved kirkekontoret eller på kulturkontoret. Følg og med i lokalavisene.

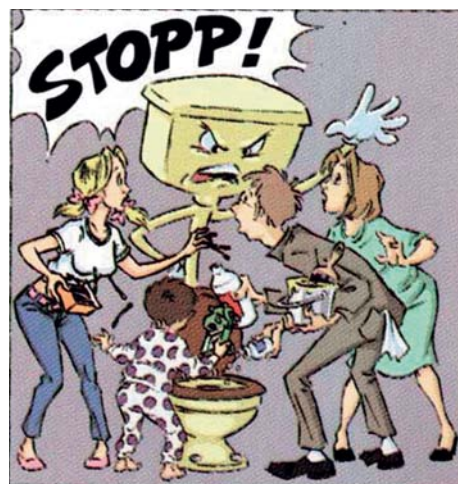
Viktig kontaktinfo Norsk Helsearkiv

I tilknytning til etableringen av de statlige arkivene på Tynset vil det være behov for blant annet arkivfaglig kompetanse. Høgskoletilbudet i Fjellregionen vil utvikle og tilby arkivfaglig grunnutdanning. Målet er å igangsette studiet fra høsten 2012. Er du interessert i en arkivfaglig grunnutdanning kan du registrere deg på www.fjellstudent.no og på Fjellstudents facebooksider. Du blir der informert om fremdrift og studietilbud.

Studie- og Høgskolesenteret, Tynset
Telefon 62 48 56 00, epost: may.tove.dalbak@tynset.net

Interesserte i en høyere arkivutdanning kan kontakte Lars Christian Jenssen ved Universitetet i Oslo: l.c.jenssen@ikos.uio.no. Følg også med på www.norskhelsearkiv.no hvor arkivet i Fjellregionen har en egen link på menyen til venstre.

Ikke bruk toalettet som søppelsekk

Vis do-kultur!
Bare tiss, bæsje og dopapir!

Vi opplever at det kommer blant annet microfiberkluter, vaskefiller, truser, sanitærbind, teposer, tannpirkere og Q-tips og mye annet gjennom avløpsrørene og inn på kommunens renseanlegg og pumpestasjoner som ikke skal dit. Driftspersonellet opplever daglig at pumper stopper på grunn av tilstopping. Å få kluter, truser og filler ut av pumpene er en dritt jobb og påfører fellesskapet økte gebyrkostnader. Lever derfor dette avfallet i restavfallssekken og ikke putt det i do. Maling, løsemidler og kjemikalier er helse- og miljøfarlig avfall. Dette skal heller ikke kastes i do, men leveres til FIAS eller andre som har tillatelse til sortering og transport av denne type avfall.

Hyttetur i påsken?

Bruk en av de godkjente leiekjørerne med snøskuter for trygg og sikker transport opp til hytta! Se kommunens hjemmeside eller forrige utgave av magasinet for å finne navn og telefonnummer!

Åpningstider i påsken

Servicetorget

Servicetorget har vanlig åpningstider mandag og tirsdag i påskeuka fra kl 09.00 – 15.30. Onsdag før skjærtorsdag er åpningstiden fra kl 09.00 – 12.00.

Bibliotekets åpningstider i påsken

Hovedbiblioteket: Påskeaften lukket

Kvikne bygdebibliotek: Biblioteket holdet lukket i påskeuka

Velkommen til biblioteket tirsdag 10.april!

Tynset Legekontor

Åpningstider i påska 2012: Mandag og tirsdag 08.00 – 15.00 og onsdag 08.00 – 11.00.

Telefontid i påska: 08.00 – 11.00 og 13.00 – 14.00

KUN ÅPENT FOR ØYEBLIKKELIG HJELP!

Det tas ikke blodprøver i påskeuka, det samme gjelder medisin-bestilling.

Husk å bestille medisiner i god tid før påske, det vil si uke 12 og 13.

Søknadsfrister i landbruket

1. april

Investerings tiltak som fremmer organisert beitebruk. Tilskudd kan gis til tiltak som fremmer beitebruken i et område. Både beitelag og enkeltpersoner kan søke. Bruk søknadsskjema for spesielle miljøtiltak i jordbruket. Søknaden sendes Fylkesmannen i Hedmark, postboks 4036, 2306 Hamar.

1. juni

Omlegging til økologisk drift, frist for tilknytning til DEBIO for å være sikret godkjenning inneværende år.

1. juni

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Hytterenovasjon

FIAS legger til rette for at du skal bli kvitt avfallet når du bruker fritidseiendommen din.

Hyttecontainere for restavfall

- Det daglige kjøkkenavfallet fra hytta kaster du i hyttecontainer for restavfall.
- Containeren er plassert i nærheten av hytteområder, eller på returpunkter.

På ubetjente returpunkter leverer du

- Glass- og metallemballasje
- Bølgepapp
- Kartong

Legg merke til at rent papir, kartong og bølgepapp leveres hver for seg. Rent papir leverer du på gjenvinningsstasjonen.

På betjente gjenvinningsstasjoner leverer du

- Farlig avfall
- Elektrisk og elektronisk avfall
- Trevirke
- Grovavfall og møbler
- Rent papir

... og alle andre avfallstyper.

Åpningstider 2012

Tynset gjenvinningsstasjon
tlf. 62 48 07 05

Tirsdager og fredager
kl. 11.00–19.00

Lørdagene 5/5, 19/5,
9/6, 7/7, 11/8 og 8/9
kl. 11.00–14.00

Følg oss gjerne på Facebook!

KART

Du finner kart som viser plassering av gjenvinningsstasjoner, returpunkt og hyttecontainere på www.fias.no, og i Hytteposten, som sendes til alle abonnenter i slutten av april.

NASJONALPARKSTYRET FOR FOROLLHOGNA

Rein på Hestfjellet. Foto: Erik Ydse, SNO

Forvaltningsansvaret for Forollhogna nasjonalpark med tilgrensende landskapsvernområder og Grøntjønnan naturreservat er lagt til Nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Konstituerende møte i nasjonalparkstyret

Nasjonalparkstyret for Forollhogna konstituerte seg i møte onsdag 7. mars på Røros. Erling Lenvik, ordfører i Midtre Gauldal kommune ble valgt som leder for styret, mens Ragnhild Aashaug, ordfører i Tolga kommune ble valgt som nestleder.

Arbeidsutvalg

Styret nedsatte et arbeidsutvalg (AU) bestående av leder Erling Lenvik, nestleder Ragnhild Aashaug og Bersvend Salbu, ordfører i Tynset kommune. Kurante saker kan delegeres fra nasjonalparkstyret til arbeidsutvalget.

Administrativt kontaktutvalg

Det vil også bli opprettet et administrativt kontaktutvalg med en representant fra hver kommune som er berørt av vernet. Flere søknader (eks. motorferdsel eller byggesaker) er avhengig av behandling etter flere lovverk, dvs. behandling både i kommunen og i nasjonalparkstyret. Som søker er det nok at du sender søknaden et sted (kommunen eller nasjonalparkstyret), så vil nasjonalparkforvalter og kommunen i samarbeid sørge for at sakene blir behandlet der de skal. Veiledning om saksgang kan derfor fås ved henvendelse til nasjonalparkforvalter eller kommunens representant i kontaktutvalget.

Nasjonalparkforvalter

Nasjonalparkforvalter er sekretær for styret og forbereder saker som skal legges fram for styret eller arbeidsutvalget for behandling. Nasjonalparkforvalter er formelt ansatt hos fylkesmannen i Sør-Trøndelag, men det er nasjonalparkstyret som beslutter hvilke arbeidsoppgaver nasjonalparkforvalteren skal prioritere. Søknader om dispensasjon fra verneforskriftene og andre skriftlige henvendelser om forvaltningen av verne-områdene sendes til:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Postboks 4710 Sluppen

7468 Trondheim

postmottak@fmst.no

Kontorsted og besøksadresse for nasjonalparkforvalteren (forvaltningsknutepunkt) er Femundsmarka nasjonalparksenter, Stenhuset ved Doktortjønnå på Røros.

Spørsmål og henvendelser om forvaltningen kan rettes til:

Astrid A. Haug

Nasjonalparkforvalter for Forollhogna

Telefon: 950 57 513

E-post: aah@fmst.no

Miljøverndepartementet opplyste i brev av 25.01.2012 til fylkesmennene, fylkeskommunene og de berørte kommunene i Sør-Trøndelag og Hedmark, at følgende personer er oppnevnt som medlemmer og personlige varamedlemmer til nasjonalparkstyret i Forollhogna:

Representerer

Midtre Gauldal kommune
Rennebu kommune
Holtålen kommune
Røros kommune
Os kommune
Tolga kommune
Tynset kommune
Hedmark fylkeskommune
Sør-Trøndelag fylkeskommune

Medlem

Erling Lenvik
Ola T. Lånke
Kristin Bends
Hans Vintervold
Birgit Wikan Berg
Ragnhild Aashaug
Bersvend Salbu
Terje Andreas Hoffstad
Gunn Iversen Stokke

Personlig vara

Anita Krigsvoll
Eli Krogstad
Jan Håvard Refsethås
Signy Thorsvoll
Arnfinn Nergård
Leif Vingelen
Merete Myhre Moen
Heidi Lundstedt
Per Olav Skurdal Hopsø

Nytt kommunalt bolig- og behandlingstilbud i nærheten av Tjønnsenteret

Gjennom flere år har Tynset kommune deltatt i planlegging av boliger som skal være et tilbud for personer som trenger behandling i samarbeid med DPS ved Tynset sjukehus.

Tekst: Per John Valle
Foto: Ingrid Eide

Det er planlagt i samarbeid med sykehuset, fylkeskommunen og nabokommuner som skal kunne leie plasser for sine innbyggere. Det ble av kommunens helsetjeneste utarbeidet prosjekt rapport. I 2010 forelå en intensjonsavtale med kommuner og sykehus og byggingen kom inn på kommunens budsjett.

Det er omsorgsboliger som også rommer betjeningsrom, rom for fellesskap for beboerne og rom for behandling. Boligene er utformet i samarbeid med Husbanken og øvrige samarbeidspartnere,

Det er i alt 10 leiligheter og fellesrom på 450 m². Bygget som ligger sør for Tjønnsenteret er på ca. 1050 m² med tillegg av uteboder. Det er utrustet med boligsprinkling, adresserbart brannvarslingsanlegg, lavenergibygg tilknyttet fjernvarme. Sykesignalanlegg og adgangskontroll er koblet sammen med Tjønnsenteret slik at en kan samarbeide om bemanning på dag og natt. Boligene har universell utforming slik at det i framtiden er mulig å bruke dem til flere grupper avhengig av behov og prioritering.

Det er i dag 4 leiligheter for denne gruppen ved Litun. Ansatte og beboere skal flytte inn i de nye boligene og boligene ved Litun vil gå inn i Litunvirksomheten. Virksomheten i de nye boligene vil bli underlagt kommunens helsetjeneste.

Byggingen ble oppstartet våren 2011 og bygget er ferdig rundt påske i 2012. Nå skjer møblering, utsmykking av fellesrom ved Anne Graven Aaen og i juni – juli 2012 vil beplantning og tilsåing skje. Entreprenører er Byggservice Nord Østerdal AS, Eltron AS, Tynset Varme & Sanitær AS og Hamstad AS på ventilasjon. Beboerne vil leie leiligheter som i øvrige omsorgsboliger. De vil betale leie og kan søke bostøtte og lignende.

Teknisk vil boligene bli drevet av driftspersonellet ved Tjønnsenteret.

Budsjettet for utbyggingen er 28,2 millioner kroner inklusive merverdiavgift som refunderes. Husbanken vil bidra med ca 6,75 millioner kroner i tilskudd. Nettokostnaden for kommunen blir dermed ca 16 millioner kroner.

Vaktmester for de nye boligene Endre Horten finpusser innvendige detaljer. Her foran det som skal bli en felles TV stue.

Politiske møter Mars-juni 2012

27.03.12	18:00	Kommunestyret
29.03.12	09:00	Formannskapet
12.04.12	09:00	Formannskapet
		Politikerdag
24.04.12	18:00	Kommunestyret
26.04.12	09:00	Formannskapet
10.05.12	09:00	Formannskapet
24.05.12	09:00	Formannskapet
05.06.12	18:00	Kommunestyret
07.06.12	09:00	Formannskapet
19.06.12	18:00	Kommunestyret
21.06.12	09:00	Formannskapet

Se forøvrig ajourført kalender på
www.tynset.kommune.no

Flertallet av de unge som ikke får til å gjennomføre videregående skole, blir aktive NAV brukere. Dette dreier seg ikke bare om nasjonalproduktet, men om livskvalitet og et verdig liv for unge enkeltmennesker.

Tekst: Jan Inge Grøndalen,
Ny GIV prosjektleder Nord-Østerdal
Illustrasjonsfoto: © Shutterstock

Den lave gjennomføringsgraden i videregående opplæring er en nasjonal utfordring for kunnskapsbaserte Norge. Kommunen som barnehagedriver og skoleeier har et særlig ansvar for å legge det gode grunnlaget, for å forebygge, for å få til unge tynsetinger som kan og vil!

- Ny GIV er et nasjonalt prosjekt for å øke gjennomføringen i videregående opplæring.
- Ny GIV kan som prosjekt knyttes opp mot Folkehelsesatsingen og Samhandlingsreformen.
- Ny GIV er initiert og drevet av Kunnskapsdepartementet og består av tre prosjekter, Overgangsprosjektet, Oppfølgingsprosjektet og Statistikkprosjektet.

For skoleeier Tynset kommune er det Overgangsprosjektet som gjelder. Det handler om å sikre overgangen mellom, og gjennomføring av, ungdomsskole og videregående skole.

Bakgrunnen for satsingen er den nære sammenhengen mellom elevenes faglige prestasjoner i ungdomsskolen og hvordan de lykkes i videregående opplæring senere.

Vi vil gi en del av elevene på 10. trinn en ny sjanse slik at de kan øke motivasjonen, bli mer engasjert i skolearbeidet og få større muligheter til å lykkes videre. Dette opplegget vil stille krav både til skolen og foreldrene, men ikke minst til eleven sjøl. Eleven og hennes/hans foreldre må samtykke til deltakelse.

"Ny GIV-elevener" får ekstra tilbud om grunnleggende lese-, skrive- og regneopplæring. Det dreier seg om å styrke grunnleggende ferdigheter. Motivasjon og mestring står helt sentralt i tiltaket. Ansvaret for opplegget har motiverte «Ny GIV-lærere» som nå gjennomfører en egen nasjonal skolering. Tre tynsetlærere deltar.

Ungdomsskolen legger vekt på at elevene som deltar, får opplæring på en annen måte enn det de har vært vant til. Skolen har også ansvaret for inngåelse av avtaler, løpende oppfølging og helhetlig tilrettelegging av opplæringstilbudet. «Ny GIV-elevener» får

tilbud om sommeraktivitet mellom 10. trinn og Vg1.

Det vil også bli lagt opp til å følge elevene på veien inn i og gjennom videregående opplæring. Elevene vil ikke få noen fortrinn når de søker seg inn i videregående skole.

Region Nord-Østerdal er helt i startfasen. Vi ble lavest prioritert i Hedmark, grunnet gode og stabile skoleprestasjoner i grunnskolen.

Erfaringer fra første året i Ny GIV, der Hamarregionen deltok fra Hedmark, er positive. De viser gode tendenser til at elevene som deltok ble mer motiverte for læring generelt, og mange styrket karakterene sine. Elevene har uttalt seg positivt om det å delta i ei ny gruppe med andre elever og nye lærere. Det viste seg også at de fleste Ny GIV-elevener ble mer motiverte til videre skolegang.

Barnas Verdensdag til Tynset

Capoeira er en afrobraziliansk kampsport eller dans som ble utviklet i løpet av 1500-tallet av brasilianske slaver. De utviklet dansen for å skjule forberedelser til opprør mot slave-eierne. Derfor er capoeira både en dans og en kampsport som karakteriseres av mye bevegelse, enten på bakken eller i luften.

21. april fylles alle rom kulturhuset med aktiviteter og muligheter for aktiviteter og opplevelser innen kunst og musikk, mat, litteratur og mye annet. Barnas Verdensdager er en internasjonal kulturfestival for barn i alle aldre og arrangeres for første gang på Tynset.

Tekst: Ingrid Eide

Fakta

Barnas verdensdager

- I 2011 var til sammen 22 000 publikummere på Barnas Verdensdager
- 5 300 personer deltok i gjennomføringen
- Cirka 50 nasjoner var representert i programmene
- 71 organisasjoner og foreninger var involvert
- I 2012 etableres Barnas verdensdager fem nye steder
- Målet er at Barnas Verdensdager skal arrangeres i alle fylker i løpet 2013

Blant 16 kommuner i landet, og som den eneste i Hedmark, er Tynset plukket ut av Rikskonsertene til å arrangere Barnas Verdensdag. Det er det fjerde året Rikskonsertene tar festivalen ut til kommunene. Målet har vært å bidra til en fruktbar etterbruk av de mange og gode initiativene som kom opp i forbindelse med Mangfoldåret. Sammen med Fredrikstad, Lillehammer Gol og Levanger er Tynset valgt ut som ny arrangør for Barnas Verdensdag i år.

– Målet er at festivalen skal bli et årlig foretak. Vi får støtte av Rikskonsertene til arrangementet i to år, og etter planen skal vi være sjølgående etter det, sier kultursjef Beate Hjertager.

– Vi trenger frivillige både i forkant og underårets arrangementet, og til neste års festival. Vi vil også at de som kan tenke seg å bidra kommende år kan ta kontakt med kommunen.

Rikskonsertene betaler for sju profesjonelle artister som kommer og underholder med ulike verksteder med musikk og dans fra hele verden. Ni verksteder skal forgå i kulturhuset, både inne og ute.

– Det blir også en verdensscene med lokale aktører fra Tolga, Tynset og Alvdal, blant annet Tone Hulbækmo og Hans Fredrik Jacobsen, opplyser kultursjef Beate Hjertager.

Festivalen starter med opptog fra Domus til kulturhuset. Der blir det marked med internasjonal mat, fotoutstilling hvor lokale barnehagebarn har fotografert, konserter, forestillinger og verksteder. Alle arrangement er gratis.

Afro Beat, Toner fra Andesfjellene, Bollywooddans salsa, somalisk dans, barnebokutstilling far mange land og samisk fortellerkunst i lavvo uten for kulturhuset blant mye annet hva publikum får se, høre og oppleve.

I forkant av arrangementet er skoler i Tolga, Tynset og Alvdal i full sving med utsmykkingsprosjekter til festivalen. Mange elever har vært med å lage papegøyer av ulike materialer. Kommene hvor verkstedene skal foregå blir dekorerte med tema fra de ulike landene, og det er Nord-Østerdal videregående skole står for dette.

Det blir Capoeiraverksteder på Tynset barneskole og Kvikne skole torsdag 19. og fredag 20. april, støttet av midler gjennom Den Kulturelle Skolesekken.

– Dette er et viktig flerbruksaspekt ved Barnas Verdensdager, poengterer Hjertager. 6 elever fra Kvikne skole skal også plukkes ut til å være assistenter for Mester Maclau (Capoeira) under arrangementet lørdag 21. april.

Foruten kulturkontoret, kulturskolen og biblioteket er Tynset opplæringscenter, barnehagene i Tynset, Nord-Østerdal videregående skole og grunnskolene i Tynset, Tolga og Alvdal bidragsyttere til Barnas Verdensdager.

Interesserte frivillige og bidragsyttere kan ta kontakt med Servicetorget:

Epost: postmottak@tynset.kommune.no eller telefon: 62 48 50 00.

Ideen om å lage et musikkspill av historien til Røstvangen Gruver på Stubsjøen ble født under et oliventre 20 mil øst for Roma, hvor Rolf Norsen og jeg var i sving med innhøstingen i oktober 2009.

Historien om Røstvangen Gruver er den utrolige historien om hvordan et gruvesamfunn ble bygd opp fra grunnen av, levde en hektisk periode på 17 år, for så å bli stoppet over natta. Da var gjelda til Centralbanken i Oslo kommet opp i 10 millioner 1921-kroner. På det meste levde det opp mot 500 innbyggere på Røstvangen. Det var et fullt fungerende lokalsamfunn med skole, bibliotek, Folkets hus, butikk, kafe, bakeri, poståpneri. Stedet hadde egne sjukepleiere, én legedag i uka, kinoforestillinger tre kvelder i uka og fester på Folkets hus om helgene. Kulturlivet blomstret med eget musikkorps, sangkor og dramagruppe. Idrettsinteresserte bygde hoppbakke, anla fotballbane og gikk langrenn.

I de første åra da malmen ble fraktet med hest til Tynset stasjon, var det på det meste 400 hester som gikk i skytteltrafikk på vinterstid. Dette tok slutt da ledelsen fant ut at det ville bli rimeligere med taubane. Så ble den bygd ned til Røsta, noen kilometer sør for Tynset stasjon. Her ble malmen lastet over i vogntog og fraktet til Trondheim. Taubanen ble drevet av to store dieselmotorer. Da de ble for små, bygde de eget kraftverk i Orkla, Eidsfossen kraftverk. Det var karer som visste å tenke stort, og Centralbanken lånte ut penger. Arbeidsvilkårene var gode ved Røstvangen gruver de første åra, kanskje mest takket være en dyktig ledelse under direktør Carl Dahlberg. Lønningene var gode og husværet for arbeidsfolket var godt. Dessuten var fjellet sikkert, noen som førte til få ulykker. Etter at Dahlberg døde i ei ulykke, gikk det ikke fullt så godt for selskapet. Det skyldes nok ikke bare

at Dahlberg ble borte. Konjunktorene svingte i feil retning.

I 1921 var det slutt, og arbeidsfolket ble sagt opp. Centralbankens klossete avvikling førte til at mye av maskineriet og utstyret ble sprengt i lufta med dynamitt. Ren vandalisme. Taubanen ble sprengt og stolper, kabler og kibber ble liggende igjen i terrenget. Noen av husene ble solgt og satt opp igjen rundt omkring i regionen. Eventyret var over.

På 1990-tallet fikk vi i Kulturetaten i kommunen satt i gang et arbeid med å få løftet fram Røstvangen som kulturminne. Skogen ble ryddet rundt grunnmurene som sto igjen, og det ble satt opp informasjonstavler med tekst og bilder. Vi oppdaget at det var liten kjennskap til denne fantastiske historien i vår nære fortid.

Etter at jeg under oliventreet øst for Roma hadde skissert denne historien i kortform, og Rolf hadde gått i tenkeboksen, dukket han opp igjen med beskjed om at dette ville han gjøre.

Så ble det en lang omgang med innsamling av historisk stoff. Stein Sagbakken på Auma hadde skrevet hovedoppgave i historie om Røstvangen Gruver og ble en viktig kilde og samtalepartner. Kari Leteng hadde en far som hadde jobbet på Røstvangen. Magnar Dalvang hadde mye å fortelle om slektninger som hadde vært med. Vi arrangerte et møte på Museumssentret Ramsmoen og inviterte interesserte til en prat.

Rolf begynte å skrive, og jeg begynte å sende søknader om økonomisk støtte og ordne avtaler med aktørene. Rent formelt var det Teater i Fjellregionen, nå ttrafo, med leder

Betine Fiskaa Johannessen som skulle stå som produsent. Rolf og jeg var blitt pensjonister, og jobbet ut fra interesse. Komponisten Glenn Erik Haugland hadde vi samarbeidet med tidligere, og han ble et naturlig valg når det gjaldt musikken. Vingelen Fotoklubb ble engasjert til å fotografere området ved Røstvangen til alle årstider, og Kai Findahl ved ttrafo manipulerte bildene og gjenskapte bebyggelsen til bruk på et 180 graders lerret på scena med fem prosjektorer, et krevende teknisk opplegg, men forhåpentligvis virkningsfullt. Hestene måtte være med. Det ble et problem vi løste med å få avtale med to teaterstudenter fra England som hadde spesialisert seg på å framstille dyr på scena. Så noen audition for lokale dølahester ble det ikke.

I samsvar med tradisjonen til Hedmark Teaters avdeling i Nord-Østerdalen skulle aktørene settes sammen med en blanding av profesjonelle og amatører. Lars Eggen fra Tyllidalen er etablert operasanger, og takket ja. Hans motspiller blir Vibeke Grøtli Fossen, i begynnelsen av sin artistkarriere. Mannskoret Ljom stiller som mannsterke gruve- og anleggsarbeidere. Musikerne er også en blanding av profesjonelle og dyktige halvprofesjonelle. Daniel Strand og Tanja Korban leder dansegruppa som skal sørge for scenskiftene. Og mange flere.

Vi håper det blir en severdig forestilling, og ønsker alle hjertelig velkommen.

Jon Ole Hokstad

Øverst: Arbeidsgjeng ved Røstvangen. Foto utlånt av Nordøsterdalsmuseet

Midten: Mannskoret Ljom har øvelse på barneskolen. Rolf Norsen som forteller om handlingen i teaterstykket og instruerer fra manus. Foto: Håkon Trønnes

Nederst: Hovedpersonen Lars Enget i Lars Eggens skikkelse bryter seg ut gjennom en sammenrast gruvegang gjenskap av dansere. Foto: Håkon Trønnes

FIAS lanserer ny SMS-tjeneste for avfallsvarsel

Man kan lett glemme å sette ut eller gjøre klart avfallet til tømmedag. FIAS tilbyr nå en ny SMS-varslingstjeneste, hvor den enkelte husholdning eller virksomhet selv kan melde seg på tjenesten og motta melding om henting av avfall kvelden før ordinær tømmedag.

Tjenesten gjelder innsamling av papir- og restavfall på faste ruter. Mobilabonntenten melder seg på selv fra den mobiltelefonen en ønsker melding sendt til. En kan melde seg av og på når og så ofte en ønsker. Det er praktisk, billig og forhåpentligvis kjærkomment, enten det er til daglig eller ved høytider. Påmelding koster kr 3,-.

FIAS vil også kunne benytte de påmeldte mobilnr for å varsle om akutte ruteendringer pga kulde, vårløsning, forsinkelser eller annet. Det er FIAS som dekker kostnaden ved denne varslingen.

Påmelding skjer ved å sende SMS til nr 2258; skriv "fias start <rutenr>", hvor <rutenr> er det rutenummeret man finner på Miljøkalenderen eller nettsiden www.fias.no. Man mottar da velkomstmelding pr SMS, og opplysning om hvordan man kan melde seg av tjenesten. Deretter kommer sms dagen før tømmedag. Tjenesten koster kr 1,- pr sms man mottar.

FIAS trekker en vinner av en SMART-telefon (mobil) blant de som har meldt seg på tjenesten innen 1. juni.

Kontakt ved spørsmål om

Returadresse:

Tynset kommune, Servicetorget, Rådhuset, 2500 Tynset

Tynset kommune

Romslighet – Mot – Humør

Servicetorget, Rådhuset, 2500 Tynset
Servicetorget har åpent hverdager kl. 09:00 – 15:30

Telefon 62 48 50 00
Telefaks 62 48 50 11
Internett www.tynset.kommune.no
E-post postmottak@tynset.kommune.no

Foto: Ingrid Eide

Turistinformasjon

Telefon 62 48 03 11

Kulturkaféen og billettbestillinger

Telefon 62 48 52 03

Kulturtjenesten

Telefon 62 48 50 00

Biblioteket

Telefon 62 48 52 18 (Tynset)
62 48 41 86 (Kvikne)

Landbruk og miljø

Telefon 62 48 90 00

Tekniske tjenester

Telefon 62 48 50 00

Ved akutte feil på kommunale vei-, vann- og avløpsanlegg utenom kontortid meldes dette til kommunens tekniske vakt:

Telefon 911 25 533

PP-tjenesten

Telefon 62 48 50 00

Barneverntjenesten

Telefon 62 48 50 00

Hjemmesykepleien og hjemmehjelp

Telefon 62 47 10 35

Tynset legekantor

Telefon 62 48 51 60

Åpningstider

Mandag–torsdag 08:00 – 15:00
Fredag 10:00 – 15:00

Telefontider

Mandag–torsdag 08:00 – 11:00 og 13:00 – 14:00
Fredag 10:00 – 12:00 og 13:00 – 14:00

Legevaktsentralen

Telefon 62 48 22 11

Helsestasjonen

Telefon 62 48 51 53

Gudbrandsdalen krisesenter, Lillehammer

Telefon 61 27 92 20

Tjenesten for funksjonshemmede

Telefon 62 48 58 80

Tjønnsosenteret

Telefon 62 47 10 00

Furumoen Pensjonærhjem

Telefon 62 48 51 89

Enan Trygdesenter

Telefon 62 48 41 93

Tronstua barnehage

Telefon 62 48 50 67

Skogstua barnehage

Telefon 62 48 50 65

Haverslia barnehage

Telefon 62 48 50 62

Tynset opplæringssenter

Telefon 62 48 58 90
Internett www.tynset.kommune.no

Tynset barneskole

Telefon 62 48 50 70
Internett www.tynset.kommune.no

Tynset Ungdomsskole

Telefon: 62 48 51 10
Internett www.tynset-ungdomsskole.no

Tyllidalen skole

Telefon: 62 47 16 60
Internett www.tynset.kommune.no

Kvikne skole og barnehage

Telefon: 62 48 55 20 / 988 27 942
Internett www.tynset.kommune.no

Fåset skole og barnehage

Telefon: 62 48 58 50
Internett www.tynset.kommune.no